

ЖАДАН Т.А., ст. викл., м. Харків, НТУ «ХП»

КУЛИШ О.О., студент, м. Харків, НТУ «ХП»

МЕТОДИ ТА СПОСОБИ ОЦІНКИ НЕЗАВЕРШЕНОГО ВИРОБНИЦТВА

Важливим чинником, що впливає на розвиток та прибутковість підприємства, є удосконалення системи управління витратами виробництва і собівартістю продукції. Точне визначення собівартості продукції виступає інструментом контролю за базовим нормативним рівнем витрат. Причому, достовірність оцінки собівартості багато в чому залежить від коригування витрат виробництва на вартість незавершеного виробництва. Таким чином, однією з найактуальніших проблем, що потребує свого вирішення, є вибір методів та способів оцінки залишків незавершеного виробництва, які впливають на відображення незавершеного виробництва в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Згідно з НП(С)БО 9 «Запаси», незавершене виробництво включається до запасів у вигляді незакінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів і незакінчених технологічних процесів, та відображається у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності: за найменшою з двох оцінок - первісною або чистою вартістю реалізації у разі втрати такими запасами первісно очікуваної економічної вигоди; за нормативними витратами [1]. НП(С)БО 16 регламентує оцінку залишків незавершеного виробництва у такому порядку, як готової продукції, тобто за всіма калькуляційними статтями. До того ж, підприємство самостійно встановлює перелік та склад калькулювання незавершеного виробництва.

Для визначення первісної вартості незавершеного виробництва (НЗВ) підприємство має правильно віднести витрати до певної класифікаційної групи: витрат на продукцію або витрат періоду; прямих або непрямих витрат; змінних або постійних витрат.

Для визначення чистої вартості незавершеного виробництва можна користуватись двома методами:

1) множення коефіцієнту готовності НЗВ на різницю між очікуваною ціною реалізації готової продукції (що буде виготовлена з НЗВ) та витратами на збут такої готової продукції (ГП). Оскільки НЗВ має оцінюватись у розрізі всіх статей калькуляції, які можуть мати різний рівень готовності. Застосування цього методу ускладнюється визначенням єдиного коефіцієнту готовності НЗВ;

2) від очікуваної ціни реалізації ГП відняти витрати на збут такої ГП та витрати на завершення НЗВ. Проте визначення витрат на завершення НЗВ ускладнюється великим асортиментом та різноманітністю операцій технологічного процесу для кожного окремого виду продукції.

Для оцінки НЗВ за нормативними витратами слід визначити певну суму оборотних коштів, які знаходяться у виробничих запасах товарів, виготовлення яких незавершене [2 с.71]. Нормування витрат може запобігти порушенням ритмічності роботи підприємства.

Існують й інші варіанти оцінки НЗВ, серед яких є визначення балансової вартості НЗВ шляхом порівняння його первісної та чистої вартості і вибору меншої серед них [2 с.72]. Оцінка залишків НЗВ здійснюється також за вартістю використаних у виробництві сировини, матеріалів і напівфабрикатів; за фактично понесеними витратами.

Окрім методів оцінки залишків НЗВ виділяють два способи оцінки: перший передбачає оцінку НЗВ, що передує оцінці ГП; а при другому способі навпаки – оцінка НЗВ здійснюється після оцінки ГП.

Підсумовуючи викладене, можна сказати, що правильний вибір методу та способу оцінки незавершеного виробництва сприяє достовірному відображенню розміру його залишків та величини собівартості продукції, точному розмежуванню витрат за періодами, а отже, підвищенню надійності фінансової звітності.

Список літератури: 1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затвердж. Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 року № 246: / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>. 2. Боярський Ю.І. Оцінка залишків незавершеного виробництва: проблеми визначення // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – № 2 (20). – С. 70–76.